

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ УКРАЇНИ: ЕТАПИ РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНИЙ СТАН

Останніми роками тема соціального підприємництва (СП) все частіше згадується у науковій та бізнесовій спільнотах. Відтак, теоретико-методологічні та прикладні аспекти СП є об'єктом наукових пошуків вітчизняних вчених: Міщук Г. Ю. та Пилипчук Р. Р. [1] у своєму дослідженні проаналізували критерії ідентифікації СП у країнах ЄС з метою вивчення кращого досвіду задля імплементації його в Україні, Наумова М. О. [2] охарактеризувала риси соціальних підприємств, а також запропонувала шляхи його активізації, Сотник І. М., Гаврилова В. В. та Коваленко Є. В. [3] розглянули СП як інструмент сталого розвитку, зокрема досягнення 17 глобальних цілей сталого розвитку. Натомість, «Каталог соціальних підприємств України 2013 року» та оновлений випуск каталогу 2016 р. засвідчують зацікавленість з боку бізнесу.

Вважаємо, СП є інструментом забезпечення сталого розвитку, цілком погоджуємось із визначенням, згідно якого СП розглядають як «симбіоз соціальної, економічної та екологічної діяльності господарюючого суб'єкта із застосуванням підприємницького та інноваційного підходів у створенні соціальних цінностей, метою якого є розв'язання соціальних проблем задля підвищення якості життя населення, що прописано в його статуті» [4].

Зауважимо, СП в Україні бере свій початок із ХІХ ст. Що характерно, спеціалізацією перших прототипів соціальних підприємств було сільськогосподарське виробництво. Хронологію розвитку узагальнено і представлено на рисунку 1.

Рисунок 2 унаочнює кількість соціальних підприємств у сільській місцевості України за областями, яких, зазначимо, у 2016 р. налічувалось 26 [8]. Як бачимо, лише в половині областей є соціальні підприємства, що свідчить про наявний потенціал для розвитку подібного бізнесу і на інших територіях.

Детальний аналіз показав, що організаційно-правовою формою половини соціальних підприємств є сільськогосподарський обслуговуючий кооператив. У переважній більшості підприємств зазначено, що одним із напрямів діяльності є працевлаштування вразливих верств населення (що вкотре підтверджує наявність проблеми безробіття у сільській місцевості).

Рисунок 1 – Етапи розвитку соціального підприємництва в Україні

Джерело: узагальнено на основі [5, с. 42], [6, с. 53–58], [7, с. 43–46]

Варто відзначити, серед керівників частіше зустрічаються чоловіки – 77% підприємств [8].

Отже, СП не є зовсім новим видом діяльності у сільській місцевості України, деякі риси почали проявлятися ще у XIX ст. Подальші дослідження будуть стосуватись з’ясування його впливу на якість життя сільського населення, а також пошуків активізації.

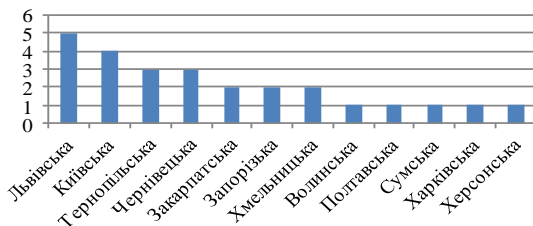

Рисунок 2 – Кількість соціальних підприємств у сільській місцевості України у 2016 р.

Джерело: побудовано на основі [8]

Інформаційні джерела:

1. Міщук Г. Ю., Пилипчук Р. Р. Соціальне підприємництво: критерії ідентифікації та проблеми розвитку. *Демографія та соціальна економіка*. 2017. №2 (30). С. 152–165.

2. Наумова М. Сутність соціального підприємництва та його роль у сучасному соціально-економічному розвитку суспільства. *Україна: аспекти праці*. 2014. №4. С. 34–39.

3. Сотник І. М., Гаврилова В. В., Коваленко Є. В. Соціальне підприємництво як інструмент реалізації глобальних цілей сталого розвитку. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. №2 (200). С. 62–73.

4. Наумова М. О. Активізація соціального підприємництва як чинник підвищення якості життя населення: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. ек. наук : 08.00.07. Київ, 2018. 22 с.

5. Соціальне підприємництво: посібник для викладачів курсу / за наук. редакцією к.е.н. А. О. Корнецького. К. : Фамільна друкарня Huss, 2019. 160 с.

6. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Посібник / Свинчук А.А., Корнецький А.О., Гончарова М.А., Назарук В.Я., Гусак Н.Є., Туманова А.А. К: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. 188 с.

7. Зелена книга соціального підприємництва в Україні. К. : Український Форум Благодійників. Інститут Інклюзивного Розвитку. 2019. 104 с. URL: https://socialbusiness.in.ua/knowledge_base/zelena-knyha-sotsial-noho-pidpryemnytstva-v-ukraini/ (дата звернення: 06.02.2020).

8. Каталог соціальних підприємств України 2016–2017 роки. К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». 2017. 300 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B5k4OK2hVgtAOWhGV1RjcW8zZlk/view> (дата звернення: 06.02.2020).